

Chvalme knihu. Je to nenahraditelný společník

DISKUSE

PEDRO CALVO-SOTELO
IBÁÑEZ-MARTÍN, DANA KALINOVÁ

Kdo žije obklopen knihami, ať už jako spisovatel, nebo jako čtenář, žije v neustálém napětí mezi realitou a literaturou, mezi životem a tvorbou. V aktuální debatě o osudu knih v digitální společnosti bývá tento problematický vztah opomíjen, ačkoliv nás provází téměř od samotného vzniku psaného slova. Někdy jako by čtenář odvědomě tušil, že monopol nad skutečností má výhradně život sám. Jindy má naopak pocit, že ke skutečnému poznání se lze dopracovat jedině prostřednictvím četby. A domnívá-li se jednou, a čím větší oddanost knihám, tím nižší schopnost věci prožívat, podruhé dává a pravdu Borgesovi, když píše: „Ráj sem si vždycky představoval jako mihovnu.“ V Marcu Aureliovi čte „život po knihách zapud“ a souhlasí. Nietzsche čte, že „učenec ztrácí náhled nadobro schopnost myslet za

sebe“, opět souhlasí a knihy v jeho očích ztrácejí na významu. Vzápětí však bere do ruky jiný text, například od Jane Austenové, a spokojeně si zatlouká větu „nad knihou zapomínal na čas“. Jsou tyto rozporuplné pocity, které ho k literatuře přibližují a zároveň jako by jej od ní oddalovaly, pouze jeho osobním prožitkem, anebo jsou všeobecně platné? Naštěstí v díle Juana Ramóna Jiménez, španělského básníka a nositele Nobelovy ceny, nalézá popis této rozpolcenosti. Pochopí, že se s ní potýkáme my všichni, a dává Jiménezeovi za pravdu, že není snadné se s ní vyrovnat: „hledět ze zahrady na moře? / hledět z moře na zahradu? / jít s tím, kdo zpívá? / poslouchat z dále jeho zpěv?“

Je tedy důležitě, abychom nalezli nit, již jsou všechny tyto úvahy sešity, abychom za ni mohli zatahnout. Pak se totiž ukáže, že tím, kdo mluví ve prospěch či naopak neprospech četby a kdo ztrácuje nebo naopak velebí psané slovo, je kniha sama. Vše, co zde dosud za-

dnem, který o stovky let později pradávek dnešního krále Španělska stanovil oficiálním Svátkem španělské knihy. A právě díky iniciativě Španělska byl 23. duben prohlášen organizací UNESCO za Světový den knihy a autorských práv, který se slaví od roku 1995. Španělsko tehdy svůj návrh podložilo uvedenými skutečnostmi, které ovšem ještě doplnilo o několik dalších úvah.

V tento den roku 1616 totiž zemřel také Shakespeare, který je pro anglicky psanou literaturu tím, čím je Cervantes pro španělskou – zosobněním toho nejlepšího z kultury své doby. A v tento den téhož roku zemřel i Inka Garcilaso de la Vega, původem z Cuzca, první představitel mestické prózy v Americe.

V posledních dvou desetiletích tak mohla vzniknout a rozšířit se řada sympatických akcí, které si kladou za cíl propagovat četbu. V období kolem 23. dubna se konají knižní veletrhy, například pražský Svět knihy, který bude zaneprázdněn zahájen a jehož se Španělsko

řadu let účastní. Probíhají setkání čtenářů se spisovateli, knihkupectví nabízejí velké slavy, španělský kulturní Institut Cervantes pořádá oslavy v zemích celého světa (včetně ČR) a lidé si navzájem dávají knihy, ve Španělsku spolu s tradiční rúzi. Konají se také veřejná čtení Dona Quijota – právě dnes jedno z nich probíhá například v Ostravě.

Není pochyb o tom, že v České republice je 23. duben opravdovým svátkem. Tato země vyniká co do počtu veřejných knihoven i čtenářů, kteří si zároveň uvědomují, zejména když přijde jaro, že zdaleka nestačí jen zůstat s knihou doma. Chodí ven, chodí do přírody a žijí to, o čem se mluví v následujícím úryvku z jednoho slavného díla: „A já dim,“ řekl don Quijote, „že každý, kdo mnoho cestuje a čte, vidí také mnoho a mnoho se doví.“

Pedro Calvo-Sotelo Ibáñez-Martín je velvyslancem Španělska v ČR a Dana Kalinová je ředitelkou společnosti Svět knihy, s. r. o.